

IDŐUTAZÁS A 2010-BEN 100 ÉVES DÉLMAGYARORSZÁGGAL: 1969 (60. RÉSZ)

Tarján: kész az ezredik lakás

Negyvenegy hét múlva lesz 100 éves az 1910. május 22-én újtárra bocsátott Délmagyarország. Lapunk e jubileuma alkalmából, mintegy visszszámálásként, időutazásra hívjuk olvasóinkat: hétről hétre egy-egy esztendő újságtermését átlapozva fölillantjuk, milyenek láttatta a világot, az országot, a régiót, Szegedet – a Délmagyarországot. A magyar vidék legpatinásabb lapja sorozatának hatvanadik állomása: 1969.

**CSONGRÁD MEGYE
ÚJSZÁSI ILONA**

„Sok ezren kísérik figyelemmel a Tarjántelepen épülő olajváros születését” – állítjuk április 2-án.

OLAJVÁROS. A *Somogyi Károlyné* felvétele alatti beszámolójában „M. I.” azt is rögzíti: „mivel az olajvárosban több ezren laknak majd, meg kell oldani a gyalogosok balesetmentes közlekedését. Ennek érdekében” épül „aluljáró a 47-es út alatt. Elkészült a víztorony. Jól halad az út- és a villanyhálózat bővítése”. „Az útépítők igyekezete nyomán az új körút már elhagyta a 211-es számú panelházat, valószínű, még az idén beletorkollik a Csillag térbe...”

Kronológia: 1969

Január 16. Prágában egy 20 éves egyetemista, Jan Palach benzinnel leönti és felgyújtja magát a kommunista rendszer elleni tiltakozásul. **Január 20.** A 17 éves Bauer Sándor Budapestben végigloccsolja benzinnel, és meggyújtja a testére csavart nemzetiszínű zászlót. Búcsúlevelében ezt írta: „Szereznék élni, de most szűnné égett holttestemre van szükségem a nemzetnek.” **Július 20.** Az Apollo-11 űrhajósai leszállnak a Holdra, ott Neil Armstrong az első ember. **Augusztus 20.** A tisztavetést első alkalommal rendezik meg a Parlament előtt.

„Új meg új házak épülnek házgýári panelekból Tarjántelepen” – kezdődik „Az építőipar félévi mérlege”, az augusztus 1-jei címlapsztori. „Heim János, a Csongrád megyei Állami Építőipari Vállalat főmérnöke” tájékoztatójából kiténik: eddig „463 lakást adtak át – zömében Tarjántelepen – a tervezett 444 helyett. Ha ezt összevetjük az 1968 évi számmal – akkor 150 volt –, látszik az előrehaladás”.

Már a dunaújívárosi házgýárból vásárolt, vasúton ide szállított panelekből is építközthettek az idén. (...) A program szerint 1971 júniusáig 2400 lakást építenek a panelvonatok rakományából...”

„Elkészült Szeged első tízemeletes lakóháza” – ez a szeptember 13-i címlaphír. „Év végéig összesen hét darab ilyen magas házat szerelnék össze...”

UTAZIK A SZOBA. „Valaha álmétkodtunk volna rajta – ma már megszokott látvány a szegedi Párizsi körúton is, hogy beszerelés előtt erre kocsikázni el a tarjáni lakások” – írjuk Liebmann Béla fotója alá október 1-jén.

„Szeged építőiparában új 'szakma' honosodott meg, az elemekből való panszerelés. A Csongrád Megyei Állami Építőipari Vállalat legnagyobb létszámú, 42 fős komplex brigádja Terhes Mihály vezetésével Kelenföldön tanulta meg az új építési technológiát, amelyet most a tarjántelepi tízemeletes házak készítésénél alkalmaznak” – mutatjuk be október 31-én, Somogyiné felvételével is, ahogy „a panszerelők az egyik lakás oldalfalát illesztik helyére”.

HÁZGÝÁR ÉPÜL. „Szeged külső iparnegyedében (...) lassan kialakul az ország legnagyobb építőipari telephelye, amelynek slágere, nyilvánvalóan az új házgýár lesz – kezdődik fotóriporterünk november 4-i képes beszámolója.

„A házgýár minden valószínűség szerint egy évvel korábban elkészül, mint azt eredetileg tervezték, és 1971-ben már lakásokat lehet összeszerelni termékeiből. A leendő szegedi házgýárban körülbelül 800 ember talál munkalkalmat.”

Tarjántelep. Új otthonok nőnek ki a földből. FOTÓ: SOMOGYI KÁROLYNÉ

„Szeged új lakónegyedében,

nyugodjak meg” – mesélte másnap, de „a negyvenkét éves embernek pirosak a szemei” még akkor is. „Hajlékom lesz, este nyugodtan letehetem a fejemet” – mesélte az üveges, akinek az apja, meg annak az apja

zója. Ő üvegezi a lakásokat. Tarjában mind az ezret...” Lakás-körülményeiről kiderítjük: „tíz évig albréletben és több mint tíz esztendeig abban a hajdani garázshelyiségben” éltek, amelyből egy négyszer ötméteres szobácskát alakítottak ki. „Lakásigénylése? Őt éve 'fut'. Sajnos még nála is laktak rosszabb körülmények között emberek.”

BARAKKBOLT A TELEPEN. „Tegnap is hideg volt 6 órák, amikor Szeged-Tarjában az első vásárlók megjelentek az ABC üzletnek nevezett barakk-bolt előtt” – tudósít október 28-án K. J. és minősít: „Tarján ma már több ezer lakójának és az ott dolgozó munkásoknak tühretelen az élelmiszer ellátási helyzete. Rossz a közlekedés is, nem mindegy, hogy a városból 2-3 kilométerrel cipeljék a dolgozók a napi ennielőt. Ezen a helyzeten minél előbb határoson kell változtatni. Nem csupán az üzletek belső fűtésének megoldásával, ami elemi dolog, hanem elsősorban üzlethálózáttal, több és szervezettebb áruszállítással.”

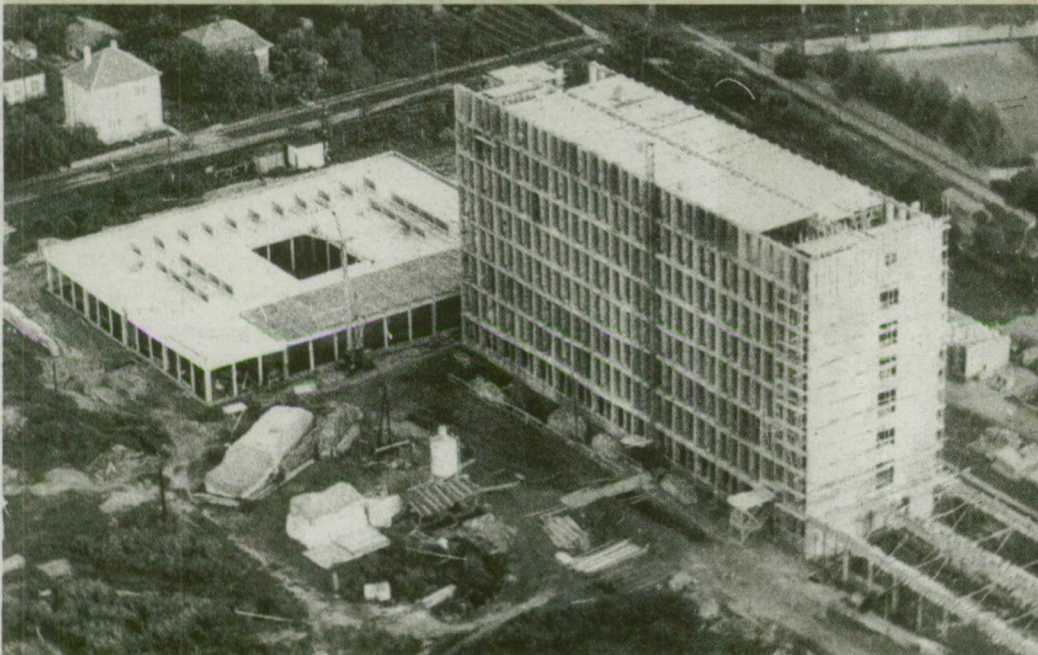
Arcél: Donászy Kálmán (1897-1985). Donászy Kálmán „Kecskeméten, szülővárosában kezdte a hírlapírást, majd Szegedre került, Móra Ferenc és Juhász Gyula közelébe, az ő eszméviláguk körébe. A két nagybarát kötelek is fűzték” – írjuk a lapunk 1985. július 17-i számában megjelent nekrológiájában. „A felszabadult Szegeden egyik motorja lett a demokratikus átalakulásnak: alapító munkatársa a Magyar Nemzeti Függetlenségi Front lapjaként újjaíndult Délmagyarországnak az ország első nemzeti bizottságának, a szegedinek az elnöke; tagja az ideiglenes nemzetgyűlésnek”. Részt vett a volt igazoló bizottságok és a népbíróságok szervezésében. „A Független Kiszagdapárt tagja, annak baloldalán...”

„1948-ig dolgozott Szegeden, innen a Földművelésügyi Minisztériumba került, ahonnan 1950-ben méltatlanul nyugdíjazták. Ekkor újra visszatért régi szenvedélyéhez, az újságírásához. (...) Életművét a Magyar Újságírók Országos Szövetsége Arany tollal becsülte meg (1983)...”

Tarjában ma adják át ünneplés keretében az ezredik lakás kulcsát” – teszi közzé „Kiszely Attila üvegező szakmunkás” és családja örömhírét *Gazdag István*. „Nem tudtam szólni, csak leültem és sírtam, hiába mondta az igazgatóm, hogy

is üveges volt, ő meg huszonnégy éve dolgozik a szakmában. Két nagy gyermeket nevelt föl a párjával. A tizenkilenc éves nagylánya varrónő, tízennégy éves fia a vasútforgalmi technikumba iratkozott. „A megyei építőipar egyik legjobb dolgo-

Tető alatt az újszegedi biológiai kutatóintézet

Építési bemutató. „Nagy számú vendégcsere kereste fel tegnap, kedden délelőtt az MTA Biológiai Kutatóintézetének Újszegeden épülő telepét – kezdődik október 8-i beszámoló. – A látogatók között ott volt Straub F. Brunó Kossuth-díjas akadémikus, a Magyar Tudományos Akadémia alelnöke, Komócsin Mihály, az MSZMP Csongrád megyei bizottságának titkára is. A neves tudósokat, kutatókat, a József Attila Tudományegyetem természettudományi karának oktatóit és munkatársait Kéri Kálmán építészmérnök, az építkezés irányítója üdvözölte. Ezután Tarnai István tervezőmérnök ismertette az épülő intézet főépületének, a laboratóriumi épületeknek az elrendezését, a kialakuló munkahelyek majdani képét.” Az Enyedi Zoltán fotóján is látható „nyolcemeletes impozáns” épület „néhány nappal ezelőtt került tető alá”.

Kiállítás, vásár, díjak

SZEGED. „Tegnap” adták át a díjakat, jutalmakat – „a Szegedi Ipari Vásár és Kiállítás történetében másodszer.” A július 22-i tudósítás szerint a vásár nagy-

díjasai: a Csongrád megyei Állatforgalmi és Húsiipari Vállalat, a Hódmezővásárhelyi Divat Kötöttárugyár és a VBKM Világítástechnikai Vállalat.

Július 18. Nyit a 24. szegedi ipari vásár. Fotó: Enyedi Zoltán

NAPI HÍREK

ELFOJTOTT KÚT. „Tegnap, csütörtökön déli 12 óra után 30 perccel az algyői 168-as olajkútnál távirányítással torpedót bocsátottak a kút termelőcsövébe. Mintegy 20-25 perc múlva a robbanószerkezet elérte az 1910-es mélységet, 13 óra 20 perckor sikeresen végrehajtották a robbantást.” Ezután „több nagy teljesítményű szivattyú vizet és iszapot kezdett sajtolni a kútba. (...) Ezzel sikerült a kút elfojtása” (január 17., péntek).

5-ÖS VILLAMOS. „Szombaton, a hét végén már csak autóbuszok közlekednek Újszegedre, az 5-ös villamos előző este, január 31-én csenget utoljára az utasoknak” (január 26., vasárnap).

HÓSZOBROK. Az előző napokban 32 centis hóvastagságot jelentett a meteorológiai állomás. „A Tömörkény István művészeti szakközépiskola díszítő-szobrász tagozata második osztályos” tanulói „Tóth Sándor szobrász-tanár vezetésével emeletnyi magas hószobrokat készítettek iskolájuk elé” (február 9., vasárnap).

KARINTHY. „A Szegedi Nemzeti Színház igazgatósága a jövő évadra vezető dramaturgnak Karinty Ferencet, az ismert író szerződtette” (március 9., vasárnap).

BENZI SZEGEDEN. „Egy napot, mozgalmas vasárnapot töltött Szegeden Roberto Benzi, olasz származású, 32 éves francia karmester. Délelőtt a színházban kimerítő koncertet dirigált”, aztán „írány a szabadtéri játékok igazgatósága, dr. Tari János igazgatóval (...) egyeztetve elképzeléseit a nyári Carmenről, amit ő vezényel, s melynek külön érdekessége hogy címszerepét felesége, Jane Rhodes, a Párizsi Opera művésznője énekl.” Helyszíni terepsemlét is tartott a Dóm téren – „A kis karmester” című film nagy karmesterré lett főszereplője (április 15., kedd).

SZEGED ÉTTEREM. „A város rangjához méltó új étteremmel gazdagodott Szeged: tegnap ünnepélyes keretben között megnyílt a Szeged Étterem” (július 26., szombat).

AUTÓSPIAC. „Alig több mint tíz éve jelentek meg Magyarországon a C rendszámú személyautók, előbb a Trabantok, Wartburgok, Moszkvicok, Skodák. (...) A tulajdonosok úgy négy-öt éves használat után viszik piacra járműveiket, hogy az összespórolt néhány ezer forinttal újra, vagy nagyobbra cserélik ki. Évekkel ezelőtt a Mérey utca volt az autópiacon. S amikor szünek bizonyult a hely, átköltöztek a Szent István tésre...” (augusztus 6., szerda).

VASVÁZ. „Az Újszegeden épülő fedett uszoda vasváza teljesen elkészült. A monументális szerkezetnek jelenleg a festési munkálatait végzik” (október 9., csütörtök).